

مقاله مروری

سرطان دستگاه گوارش در ایران: روند پژوهش‌های محققان ایرانی در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی

محمدحسین بیگلو (Ph.D)، سیده ثریا طباطبایی* (M.A)

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

چکیده

هدف: سرطان‌های دستگاه گوارش یکی از پرخطرترین و شایع‌ترین سرطان‌ها در ایران می‌باشند و حدود نیمی از مرگ‌های حاصل از سرطان را در ایران (۴۴/۴ درصد) به خود اختصاص می‌دهند. هدف از این مطالعه بررسی تولیدات علمی ایران در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی منتخب (Scopus, Medline) بود. با توجه به شیوع قابل توجه این بیماری در جهان و ایران و تأثیر پیامدهای سوء آن بر بیمار و جامعه، لزوم انجام پژوهش و تحقیقات علمی در رابطه با این بیماری بیش از پیش ضروری می‌نماید.

مواد و روش‌ها: این مطالعه، از نوع توصیفی-مقطعی است که با به‌کارگیری شاخص‌های علم‌سنجی انجام گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پایگاه اطلاعاتی مدلاین و اسکوپوس به عنوان محیط پژوهش استفاده شد. به منظور استخراج داده‌ها از پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس در قسمت جستجوی پیشرفته پایگاه، استراتژی جستجوی طراحی شده محقق که شامل تمامی کلید واژه‌های مرتبط با بیماری سرطان دستگاه گوارش بود به‌کارگرفته شد. کلید واژه‌ها مشتمل بر ۱۷ کلید واژه بودند که با ۹ کلید واژه مرتبط با بدخیمی و تومور و سرطان ترکیب شدند و در نهایت ۱۵۳ کلید واژه مختلف را تشکیل دادند. استراتژی جستجو در پایگاه اطلاعاتی مدلاین بر اساس سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH) و با کمک متخصص موضوعی (پزشک متخصص) طراحی گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد که تعداد ۱۸۲۶ مدرک در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش توسط محققان ایران در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس و تعداد ۴۶۸ مدرک در پایگاه اطلاعاتی مدلاین نمایه شده است و کشور ایران در زمینه تولیدات علمی مربوط به سرطان دستگاه گوارش در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس، در رتبه ۳۰ جهانی و در پایگاه اطلاعاتی مدلاین، در رتبه ۳۱ جهانی و در میان کشورهای آسیایی در جایگاه دهم و در میان کشورهای خاورمیانه در رتبه سوم قرار دارد. در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس دانشگاه علوم پزشکی تهران با تولید ۳۵/۱۷ درصد و در پایگاه اطلاعاتی مدلاین دانشگاه شهید بهشتی تهران با تولید ۱۵/۱۷ درصد به عنوان فعال‌ترین مرکز در این حوزه شناسایی شدند و در هر دو پایگاه اطلاعاتی مجله Asian pacific journal of cancer prevention بیش‌ترین تعداد مدارک علمی ایران را در زمینه مورد بررسی منتشر کرده است.

نتیجه‌گیری: میزان تولیدات علمی در زمینه سرطان دستگاه گوارش در هر دو پایگاه اطلاعاتی در طول سال‌های اخیر افزایش داشته است. با این وجود اختلاف قابل توجهی بین تولیدات علمی ایران که در این دو پایگاه اطلاعاتی ایندکس شده‌اند و افزایش آمار افراد مبتلا به این بیماری و مرگ و میر حاصل از این بیماری در جامعه که بر اساس آمار رسمی سازمان ثبت سرطان در کشور اعلام شده است وجود دارد که توجه و همت سیاست‌گذاران را می‌طلبد.

واژه‌های کلیدی: پژوهش در زیست پزشکی، پایگاه اطلاعاتی کتابشناختی، کتاب‌سنجی، سرطان‌های معده و روده، ایران

مقدمه

سرطان از علل عمده مرگ و میر و ناتوانی در جوامع بشری است [۱]. در ایران سرطان سومین عامل مرگ و میر بوده و سالیانه (حدود صد هزار نفر در کشور به این بیماری

مبتلا می‌شوند [۲]. از سوی دیگر با افزایش متوسط امید به زندگی و سالمندی جامعه و هم‌چنین گسترش آلاینده‌های زیست محیطی و دور شدن از سبک زندگی سالم در سال‌های اخیر با افزایش شیوع و کاهش سن ابتلا به این بیماری در

کشور مواجه هستیم [۳]. درمان بسیار سخت یا ناممکن بسیاری از انواع سرطان‌ها و هزینه بالا بخش قابل توجهی از بودجه سلامت کشورها را به خود اختصاص داده است [۴]. رشد روزافزون جوامع صنعتی و ازدحام جمعیت در شهرهای بزرگ موجب بروز آلودگی‌های فراوانی شده است که ابتدا به سرطان از پیامدهای این آلودگی‌هاست [۵]. در این میان شیوع سرطان دستگاه گوارش در ایران رو به افزایش است، که خطر این سرطان تا حدود زیادی توسط عواملی نظیر (سن بالا، جنس مذکر، عادات تغذیه‌ای ناصحیح مانند مصرف فراوان غذاهای پرنمک، ترشیجات، غذاهای دودی و عدم مصرف کافی سبزیجات و میوه‌ها، زندگی کم‌تحرک، مصرف سیگار و الکل و سابقه فامیلی مثبت و هم‌چنین عوامل رژیم‌ی و عفونت هلیکوباکتریلوری مشخص می‌شود [۷،۶]. سرطان دستگاه گوارش حدود ۲۵ درصد از سرطان‌ها را بین سرطان‌های شایع کشور تشکیل می‌دهد [۸] بر اساس مطالعات انجام گرفته، سرطان‌های دستگاه گوارش به دلیل عاملیت مرگ و میر بالا و شیوع بالا در بین سایر سرطان‌ها از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشند [۱۰،۹]. به طور کلی سرطان‌های دستگاه گوارش تقریباً نیمی (۴۴/۴ درصد) از مرگ‌های حاصل از سرطان‌ها در ایران را به خود اختصاص می‌دهند [۱۱]. این بیماری ضمن ایجاد مشکلات جسمی برای مبتلایان، سبب بروز مشکلات متعدد اجتماعی و روانی برای آن‌ها نیز می‌شود. هم‌چنین این بیماری نه تنها مشکلات فراوانی را برای خود فرد مبتلا ایجاد می‌کند بلکه مشکلات زیادی را نیز برای خانواده او ایجاد می‌کند، هزینه بالای این بیماری و مشکلات اقتصادی از جمله معضلاتی است که فرد و خانواده فرد مبتلا را درگیر می‌کند [۱۲،۲].

تاکنون تحقیقات علم‌سنجی بسیاری در زمینه‌های مختلف پزشکی در داخل و خارج از کشور انجام پذیرفته است که به چند مورد از تحقیقات که ارتباط بیش‌تری با مطالعه کنونی دارد اشاره شده است. از جمله می‌توان به تحقیقات در داخل کشور، به پژوهشی که در سال ۱۳۹۲ توسط قوجازاده به بررسی وضعیت تولیدات علمی محققان ایرانی در زمینه

موضوعی سرطان معده در پایگاه مدلاین پرداخته شده [۱۳]. و در تحقیقی در سال ۱۳۹۱ توسط بیگلو و شاه‌محمدی در مطالعه‌ای، به بررسی تولیدات علمی ایران در زمینه بایومارکرها مقایسه آن با کشورهای همسایه و جی ۸ پرداخته شد اشاره نمود [۱۴] و از جمله تحقیقات انجام گرفته در خارج از کشور در مطالعه‌ای در سال ۲۰۱۴ همکاری محققان آمریکای جنوبی در تولیدات علمی در زمینه لیثمانیا در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس پرداخته شد [۱۵] و در تحقیقی دیگر در سال ۲۰۱۳ به بررسی و تجزیه و تحلیل تولیدات علمی در زمینه بیماری پارکینسون در هند پرداخته شد نیز می‌توان اشاره نمود [۱۶].

ولی با توجه به مطالعات انجام گرفته تاکنون تحقیق جامعی که بتواند میزان تولیدات علمی کشور ایران را در زمینه تولیدات علمی در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش منعکس نماید انجام نگرفته است و با توجه به معضلاتی که این بیماری ایجاد می‌کند همه این آمار و ارقام‌ها همگی نشان‌دهنده ضرورت و اهمیت بالای این بیماری با توجه به شیوع بالا در کشور می‌باشد و لزوم انجام تحقیقات و اقدامات علمی در این زمینه و سنجش میزان آن به و به طور جدی رخ می‌نماید تا مشخص شود که یک کشور در زمینه‌ای چنین مهم چقدر پویا و کارآمد بوده است و چه میزان نتیجه گرفته است تا بتواند راه‌کارهایی برای ارتقای کیفیت پیشگیری، درمان‌های موثر و ارزان‌تر و بازتوانی از این بیماری را ارائه نماید.

در دنیای رقابتی امروز کشورهای جهان با سرعتی سرسام‌آور مراحل توسعه پایدار را طی نموده‌اند. این کشورها با عبور از جامعه صنعتی وارد جامعه فرا صنعتی شده‌اند و اکنون در حال گذر به جامعه اطلاعاتی هستند. بدیهی است در این برهه از زمان، تعلق در تولید اطلاعات علمی جایز نیست و باید تلاش کرد تا زمینه‌های افزایش کمی و کیفی این تولیدات هموار گردد [۱۷].

یکی از ابزارهای استاندارد جهت سنجش و ارزیابی اطلاعات علمی در حوزه‌های مختلف، استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی می‌باشد. با استفاده از ابزارهای علم‌سنجی، می‌توان

به بررسی کمی و کیفی تولیدات علمی در زمینه‌های مختلف علمی پرداخت [۱۹،۱۸].

در پژوهش حاضر مدارک تولید شده توسط محققان و دانشمندان ایرانی در زمینه سرطان دستگاه گوارش که در پایگاه‌های اطلاعاتی مدلاین و اسکوپوس طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲ نمایه شده‌اند، مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش بررسی رتبه ایران در جهان در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در دو پایگاه اطلاعاتی مدلاین و اسکوپوس و نیز بررسی وضعیت دانشگاه‌ها و مؤسسات ایران به لحاظ میزان تولیدات علمی در حوزه موضوعی سرطان دستگاه گوارش و شناسایی دانشگاه‌ها و مؤسسات فعال و پژوهشگران برتر در این حوزه از اهداف دیگر این پژوهش می‌باشد. هم‌چنین بررسی روند تولیدات علمی ایران در این زمینه، باعث می‌شود تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها در این حوزه موضوعی بر مبنای داده‌ها و پژوهش‌های علمی صورت گرفته و سیاست‌گذاری‌ها آتی تسهیل گردد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه، از نوع توصیفی-مقطعی می‌باشد که با به‌کارگیری شاخص‌های علم‌سنجی انجام گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها، دو پایگاه اطلاعاتی MEDLINE و Scopus به عنوان محیط پژوهش انتخاب شدند، اطلاعات کتاب‌شناختی مقالاتی که در مجلات بین‌المللی منتشر و در این پایگاه‌های اطلاعاتی ایندکس شده‌اند استخراج و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. پایگاه‌های اطلاعاتی مدلاین و اسکوپوس بنا به دلایلی از جمله معتبر بودن، در دسترس بودن و کاربردی بودن این دو پایگاه در زمینه زیست پزشکی و شامل بودن طیف وسیعی از مجلات، به عنوان جامعه پژوهش انتخاب شدند [۲۱،۲۰]. پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس در اواخر سال ۲۰۰۴ میلادی از سوی موسسه الزویر (Elsevier) (ناشر هلندی) راه‌اندازی شد. اسکوپوس با پوشش دادن ۵۵ میلیون رکورد از بیش از ۲۱۹۱۵ عنوان از ۵۰۰۰ ناشر بین‌المللی که بیش از ۱۷۰۰۰ عنوان نشریه علمی را هم در بر می‌گیرند،

بزرگ‌ترین پایگاه داده‌ی نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی دنیا به شمار می‌رود [۲۰]. پایگاه اطلاعاتی مدلاین یکی از محیط‌های جستجو و بازیابی منابع حوزه علوم پزشکی است که توسط مرکز NCBI= The National Center for Biotechnology Information کتابخانه‌ی ملی پزشکی آمریکا (National Library of Medicine) تهیه شده است. این پایگاه امکان جستجو در میان بیش از ۲۲ میلیون مقاله از ۵۶۰۰ نشریه علوم پزشکی از سال ۱۹۵۵ را فراهم می‌نماید [۲۲].

به منظور استخراج داده‌ها از پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس و مدلاین ابتدا بر اساس سرعنوان‌های موضوعی پزشکی MeSH (Medical Subject Headings) و با کمک متخصص موضوعی (پزشک متخصص سرطان‌های گوارش) اصطلاح Gastrointestinal Neoplasm به عنوان کلید واژه اصلی جستجو انتخاب گردید. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پایگاه اطلاعاتی مدلاین، نخست داده‌های خام از سایت مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی از طریق موتور کاوش PubMed، (Published Medical Literature) و با محدود کردن پایگاه به مدلاین از طریق برچسب (SB) بازیابی شد. در پایگاه اطلاعاتی مدلاین با اعمال این محدودیت، (در نظر گرفتن اصطلاح مش: Gastrointestinal Neoplasm) فقط مدارکی بازیابی گردید که محور اصلی بحث آن‌ها در حوزه سرطان دستگاه گوارش می‌باشد، در نتیجه ریزش کاذب در هنگام بازیابی اطلاعات به حداقل کاهش یافت و با محدود کردن بازه زمانی به سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۰۲ و انتخاب پایگاه مدلاین از Subset، بازیابی داده‌ها صورت گرفت. واژه ایران با اعمال محدودیت سازمانی به کلید واژه‌های جستجو اضافه شد و تمامی مدارک ایرانی در حوزه موضوعی سرطان دستگاه گوارش از پایگاه مدلاین استخراج گردید که ۴۸۶ مدرک بازیابی شد و با حذف مدارک تکراری ۴۶۸ مدرک جمع‌آوری گردید. سپس، این عبارت جستجو برای دیگر کشورها نیز مورد استفاده قرار گرفت. یعنی به جای کشور ایران کشورهای دیگر در عبارت جستجو قرار گرفت و در نهایت این عبارت

نتایج

روند تولیدات علمی ایران در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline در طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲. نتایج حاصل از تحلیل اطلاعات به دست آمده از پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس و مدلاین نشان داد که تولیدات علمی در زمینه سرطان دستگاه گوارش در کشور ایران از روند رو به رشدی برخوردار است به طوری که در پایگاه اطلاعاتی Scopus از ۱۱ مدرک در سال ۲۰۰۲ به ۴۱۳ مدرک در سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است. هم‌چنین در پایگاه اطلاعاتی Medline نیز این رشد در میزان پژوهش‌های انجام شده در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش نیز به چشم می‌خورد که در پایگاه Medline تعداد پژوهش‌های انجام شده در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در سال ۲۰۰۲ تنها ۳ مدرک بود که در سال ۲۰۱۲ به ۸۷ مدرک رسیده است (جدول ۱ و شکل ۱).

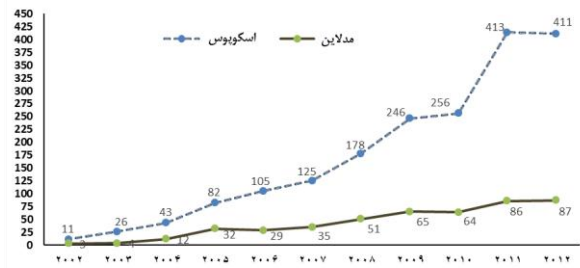
جدول ۱. تولیدات علمی ایران در زمینه سرطان دستگاه گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲

Medline				Scopus			
سال	تعداد مقاله	درصد	نرخ رشد متوسط	سال	تعداد مقاله	درصد	نرخ رشد متوسط
۲۰۰۲	۳	۰/۶۴	۳۳/۳۳	۲۰۰۲	۱۱	۰/۵۸	۳۶/۱۳۶
۲۰۰۳	۴	۰/۸۵	۰۰/۲۰۰	۲۰۰۳	۲۶	۱/۳۷	۳۸/۶۵
۲۰۰۴	۱۲	۲/۵۶	۶۷/۱۶۶	۲۰۰۴	۴۳	۲/۲۷	۷۰/۹۰
۲۰۰۵	۳۲	۶/۸۴	۳۸/۹	۲۰۰۵	۸۲	۴/۳۲	۰۵/۲۸
۲۰۰۶	۲۹	۶/۲۰	۶۹/۲۰	۲۰۰۶	۱۰۵	۵/۵۴	۰۵/۱۹
۲۰۰۷	۳۵	۷/۴۸	۷۱/۴۵	۲۰۰۷	۱۲۵	۶/۵۹	۴۰/۴۲
۲۰۰۸	۵۱	۱۰/۹۰	۴۵/۲۷	۲۰۰۸	۱۷۸	۹/۳۹	۲۰/۳۸
۲۰۰۹	۶۵	۱۳/۸۹	۵۴/۱۰۵	۲۰۰۹	۲۴۶	۱۲/۹۷	۰۷/۴
۲۰۱۰	۶۴	۱۳/۶۸	۳۸/۳۴	۲۰۱۰	۲۵۶	۱۳/۵۰	۳۳/۶۱
۲۰۱۱	۸۶	۱۸/۳۸	۱۶/۱	۲۰۱۱	۴۱۳	۲۱/۷۸	۴۸/۰
۲۰۱۲	۸۷	۱۸/۵۹	۱۶/۱	۲۰۱۲	۴۱۱	۲۱/۶۸	۴۸/۰
جمع	۴۶۸	۱۰۰		جمع	۱۸۹۶	۱۰۰	

جستجو (سرطان دستگاه گوارش) بدون اعمال محدودیت به کشور ایران، برای تمامی مدارک منتشر شده در زمینه سرطان دستگاه گوارش مورد استفاده قرار گرفت که تعداد ۱۸۲۸۳۳ مدرک بازیابی گردید. در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس به دلیل آن‌که دارای جستجوی واژگان وسیع‌تری می‌باشد در قسمت جستجوی پیشرفته پایگاه، استراتژی جستجوی طراحی شده محقق که شامل تمامی کلید واژه‌های مرتبط با بیماری سرطان دستگاه گوارش بود به‌کارگرفته شد. این کلید واژه‌ها مشتمل بر ۱۷ کلید واژه می‌باشند که شامل: gastroenterology, gastrointestinal, GI, Digestive system, colon, stomach, intestine, gastric, esophagus, ileum, anal canal, cecum, rectum, jejunum, duodenum, liver, Pancreas که با ۹ کلید واژه مرتبط با بدخیمی و تومور و سرطان (Cancer, tumor, carcinoma, adenocarcinoma, neoplasm, masses, malignancy, sarcoma, lymphoma) ترکیب شدند که در نهایت ۱۵۳ کلید واژه مختلف را تشکیل دادند. در استراتژی طراحی شده از کد TITLE-ABS-KEY استفاده گردید، که بدین معنا می‌باشد که اگر در عنوان، چکیده و یا کلید واژه‌های مدارک، این کلید واژه‌ها وجود داشت آن مدارک در نتایج ظاهر گردد و مانند پایگاه مدلاین با محدود کردن به کشور ایران و محدوده زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲ تمامی مدارک ایرانی در حوزه موضوعی سرطان دستگاه گوارش استخراج گردید که تعداد ۱۸۲۶ مدرک بازیابی شد. سپس این عبارت جستجوی طراحی شده بدون محدود کردن به کشور ایران مورد استفاده قرار گرفت که در کل تعداد ۳۹۳۱۲۹ مدرک بازیابی شد.

به منظور گردآوری داده‌ها و پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش، نتایج از قبیل نویسندگان، وابستگی سازمانی پژوهشگران، و سال انتشار مدارک علمی، از دو پایگاه مذکور مورد بازیابی قرار گرفتند و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نرم‌افزار EXCL 2013 مورد استفاده قرار گرفت.

Medline			Scopus				
درصد	تعداد مقاله	کشور	رتبه	درصد	تعداد مقاله	کشور	رتبه
۱,۶۴۸	۲۵۴۴	کره جنوبی	۱۱	۲,۳۳۵	۹۱۸۰	هلند	۱۱
۱,۶۱۵	۲۴۹۲	کانادا	۱۲	۱,۹۳۹	۷۶۲۲	استرالیا	۱۲
۱,۴۰۶	۲۱۷۰	استرالیا	۱۳	۱,۹۲۶	۷۵۷۳	هندوستان	۱۳
۱,۱۸۳	۱۸۲۶	هندوستان	۱۴	۱,۸۹۹	۷۴۶۶	تایوان	۱۴
۱,۰۲۱	۱۵۷۶	یونان	۱۵	۱,۴۷۸	۵۸۱۲	سوئیس	۱۵
۱,۰۰۸	۱۵۵۶	سوئد	۱۶	۱,۴۲۲	۵۵۹۰	ترکیه	۱۶
۰,۹۵۶	۱۴۷۶	هنگ کنگ	۱۷	۱,۳۸۵	۵۴۴۵	سوئد	۱۷
۰,۹۴۶	۱۴۶۰	ترکیه	۱۸	۱,۲۴۱	۴۸۷۸	بلژیک	۱۸
۰,۹۱۶	۱۴۱۳	بلژیک	۱۹	۱,۱۹۹	۴۷۱۵	لهستان	۱۹
۰,۷۳۷	۱۱۳۸	رژیم اشغالگر قدس	۲۰	۱,۱۶۸	۴۵۹۳	برزیل	۲۰
۰,۷۱۳	۱۱۰۱	سوئیس	۲۱	۱,۱۲۰	۴۴۰۲	یونان	۲۱
۰,۶۴۶	۹۹۷	لهستان	۲۲	۰,۹۲۰	۳۶۱۸	اتریش	۲۲
۰,۵۶۴	۸۷۰	دانمارک	۲۳	۰,۷۹۸	۳۱۳۸	دانمارک	۲۳
۰,۵۶۰	۸۶۵	اتریش	۲۴	۰,۷۴۹	۲۹۴۴	هنگ کنگ	۲۴
۰,۵۵۹	۸۶۳	برزیل	۲۵	۰,۷۲۹	۲۸۶۵	رژیم اشغالگر قدس	۲۵
۰,۵۱۵	۷۹۵	سنگاپور	۲۶	۰,۵۴۹	۲۱۱۷	نروژ	۲۶
۰,۴۵۹	۷۰۹	ایرلند	۲۷	۰,۵۳۲	۲۰۹۰	فنلاند	۲۷
۰,۴۵۵	۷۰۲	نروژ	۲۸	۰,۵۲۷	۲۰۷۰	سنگاپور	۲۸
۰,۳۴۳	۵۳۰	فنلاند	۲۹	۰,۴۹۳	۱۹۳۸	جمهوری چک	۲۹
۰,۳۲۹	۵۰۷	مکزیک	۳۰	۰,۴۸۲	۱۸۹۶	ایران	۳۰
۰,۳۰۳	۴۶۸	ایران	۳۱	۰,۴۵۱	۱۷۷۲	ایرلند	۳۱
۰,۲۹۳	۴۵۲	تایلند	۳۲	۰,۳۷۱	۱۴۶۰	پرتغال	۳۲
۰,۲۹۲	۴۵۰	رومانی	۳۳	۰,۳۷۰	۱۴۵۳	مجارستان	۳۳
۰,۲۵۹	۴۰۰	پرتغال	۳۴	۰,۳۶۲	۱۴۲۴	مصر	۳۴
۰,۲۵۳	۳۹۰	جمهوری چک	۳۵	۰,۳۵۹	۱۴۱۰	مکزیک	۳۵

شکل ۱. روند رشد تولیدات علمی ایران در زمینه سرطان دستگاه گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline در طی سالهای ۲۰۱۲-

۲۰۰۲

رتبه ایران در جهان در میزان پژوهش‌های انجام شده در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline با بازیابی تولیدات علمی کلیه کشورها در زمینه سرطان دستگاه گوارش از پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline در طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲ نتایج حاکی از آن است که کشور ایران در پایگاه اطلاعاتی Scopus با تولید ۰/۴۸ درصد از تولیدات علمی رتبه ۳۰ را در میان کشورهای جهان و در پایگاه اطلاعاتی Medline با تولید ۰/۳۰ درصد از تولیدات علمی رتبه ۳۱ را در میان کشورهای جهان در تولید اطلاعات علمی در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در مقطع زمانی مورد بررسی دارد. جدول مربوط به ۳۵ کشور اول در ذیل آورده شده است (جدول ۲).

جدول ۲: رتبه ایران در تولیدات علمی ایران در زمینه سرطان دستگاه طی سال‌های Medline و Scopus گوارش در پایگاه‌های اطلاعاتی

۲۰۱۲ تا ۲۰۰۲

Medline			Scopus				
درصد	تعداد مقاله	کشور	رتبه	درصد	تعداد مقاله	کشور	رتبه
۲۳,۰۲۴	۳۵۵۳۴	آمریکا	۱	۲۶,۶۹۸	۱۰۴۹۵۶	آمریکا	۱
۱۵,۲۷۳	۲۳۵۷۲	ژاپن	۲	۱۱,۳۵۳	۴۴۶۳۱	ژاپن	۲
۱۳,۶۳۲	۲۱۰۳۹	چین	۳	۹,۰۱۶	۳۵۴۴۶	چین	۳
۵,۷۵۳	۸۸۷۹	آلمان	۴	۶,۸۶۲	۲۶۹۷۶	آلمان	۴
۵,۷۵۱	۸۸۷۶	انگلستان	۵	۶,۰۷۹	۲۳۹۰۰	انگلستان	۵
۴,۹۴۱	۷۶۲۵	ایتالیا	۶	۵,۳۹۹	۲۱۲۲۶	ایتالیا	۶
۳,۴۹۴	۵۳۹۳	تایوان	۷	۴,۳۳۷	۱۷۰۵۰	فرانسه	۷
۳,۳۴۴	۵۱۶۱	فرانسه	۸	۳,۲۳۸	۱۲۷۲۸	کره جنوبی	۸
۲,۲۲۲	۳۴۲۹	اسپانیا	۹	۳,۰۱۰	۱۱۸۳۳	اسپانیا	۹
۲,۱۱۹	۳۲۷۱	هلند	۱۰	۲,۸۸۹	۱۱۳۵۹	کانادا	۱۰

پژوهشگران و محققان برتر در حوزه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در طی سال‌های مورد بررسی. در پایگاه اطلاعاتی Scopus رضا ملک‌زاده، محمدرضا زالی، بیتا گرامی‌زاده و مسعود ستوده به ترتیب با تعداد ۱,۰۱، ۷۸، ۳۴ و ۳۴ مقاله و در پایگاه اطلاعاتی Medline محمدرضا زالی، رضا ملک‌زاده، سیدرضا فاطمی به ترتیب با تعداد ۵۷، ۴۷، ۲۵ مقاله به ترتیب در رتبه‌های اول تا سوم پرکارترین پژوهشگران در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در طی سال‌های مورد بررسی قرار داشتند.

سرطان دستگاه گوارش در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس، تعداد ۷۴ کشور مشارکت داشته‌اند که از این میان پژوهشگران کشور آمریکا با انتشار ۱۳۳ مدرک (۲۰/۵۹ درصد)، انگلستان با انتشار ۷۴ مدرک (۱۱/۴۶ درصد) و فرانسه با انتشار ۵۸ مدرک (۸/۹۸ درصد) بیش‌ترین همکاری را داشته‌اند.

جدول ۳. مجلاتی که بیشترین سهم را در انتشار تولیدات علم در زمینه سرطان دستگاه گوارش در طی سالهای ۲۰۱۲-۲۰۰۲ در پایگاه‌های اطلاعاتی Scopus و Medline

Scopus			
ردیف	نام مجله	تعداد تولیدات علمی	درصد
۱	Asian Pacific Journal of Cancer Prevention	۸۶	۴/۵۴
۲	Archives of Iranian Medicine	۸۰	۴/۲۲
۳	World Journal of Gastroenterology	۳۵	۱/۸۵
۴	Hepatitis Monthly	۳۲	۱/۶۹
۵	Journal of Research in Medical Sciences	۲۷	۱/۴۲
۶	Tehran University Medical Journal	۲۷	۱/۴۲
۷	Iranian Red Crescent Medical Journal	۲۶	۱/۳۷
۸	Gastroenterology and Hepatology from Bed to Bench	۲۵	۱/۳۲
۹	Iranian Journal of Cancer Prevention	۲۱	۱/۱۱
۱۰	Acta Medica Iranica	۲۰	۱/۰۵
۱۱	Iranian Journal of Medical Sciences	۲۰	۱/۰۵
۱۲	Indian Journal of Gastroenterology	۱۹	۱/۰۰
۱۳	Govaresh	۱۹	۱/۰۰
۱۴	International Journal of Hematology Oncology and Stem Cell Research	۱۸	۱/۴۸
۱۵	Iranian Journal of Radiology	۱۵	۰/۷۹
۱۶	Iranian Journal of Nuclear Medicine	۱۵	۰/۷۹
۱۷	Journal of Medicinal Plants	۱۴	۰/۷۴
۱۸	Iranian Journal of Pharmaceutical Research	۱۴	۰/۷۴
۱۹	BMC Cancer	۱۳	۰/۶۹
۲۰	Saudi Medical Journal	۱۳	۰/۶۹
۲۱	Journal of Gastroenterology and Hepatology Australia	۱۳	۰/۶۹
۲۲	Pakistan Journal of Biological Sciences	۱۲	۰/۶۳
۲۳	Pharmacologyonline	۱۲	۰/۶۳
۲۴	Pakistan Journal of Medical Sciences	۱۲	۰/۶۳
۲۵	Transplantation Proceedings,	۱۱	۰/۵۸
۲۶	British Journal of Cancer	۱۱	۰/۵۸
۲۷	Koomesh,	۱۱	۰/۵۸
Medline			
ردیف	نام مجله	تعداد تولیدات علمی	درصد
۱	Asian Pacific journal of cancer prevention : APJCP	۷۲	۱۵/۳۸
۲	Archives of Iranian medicine	۳۷	۷/۹۱
۳	World journal of gastroenterology : WJG	۲۲	۴/۷۰
۴	BMC cancer	۱۱	۲/۳۵
۵	Pakistan journal of biological sciences: PJBS	۱۰	۲/۱۴

در تعیین زمینه موضوعی در پایگاه اطلاعاتی Medline

تعداد ۷۲۶ کلیدواژه Mesh Major Topic به مدارک تولید

فعال‌ترین مراکز (دانشگاه، بیمارستان ...) در ایران که بیش‌ترین مدارک در این موضوع را تولید کرده‌اند. در پایگاه اطلاعاتی Scopus دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز به ترتیب با تعداد ۶۶۷، ۳۰۶ و ۱۳۹ مقاله و در پایگاه اطلاعاتی Medline دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی شیراز به ترتیب با تعداد ۷۱، ۶۸ و ۳۹ مقاله در رتبه‌های اول تا سوم قرار داشتند.

مجلات که بیش‌ترین سهم را در انتشار مدارک ایرانی داشتند. در پایگاه اطلاعاتی Scopus تعداد ۸۰۲ مجله علمی در انتشار ۱۸۹۶ مدرک ایرانی در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش و در پایگاه اطلاعاتی Medline تعداد ۱۸۷ مجله علمی در انتشار ۴۶۸ مدرک ایرانی در حوزه مورد بررسی سهم بودند که ضریب تعداد مدارک به تعداد مجلات در پایگاه اطلاعاتی Scopus ۲/۲۷ و در پایگاه اطلاعاتی Medline ۲/۵۰ می‌باشد که نشان از پراکندگی مدارک ایرانی در نشریات گوناگون دارد. در هر دو پایگاه اطلاعاتی مجله تایلندی Asian Pacific Journal of Cancer Prevention، مجله ایرانی Archives of Iranian Medicine و مجله چینی World Journal of Gastroenterology به ترتیب در جایگاه‌های اول تا سوم قرار گرفتند جدول ۳ لیستی از مجلاتی که بیش‌ترین سهم در انتشار مدارک ایرانی داشته‌اند را نشان می‌دهد این مجلات بیش‌ترین تعداد مدارک را منتشر کرده‌اند و نزدیک به یک سوم تولیدات علمی ایران را در برداشته‌اند که می‌توان آن‌ها را طبق قانون Bradford (برادفورد) مجلات هسته در انتشار تولیدات علمی ایران در زمینه سرطان دستگاه گوارش دانست (جدول ۳).

با بررسی محل نشر مقالات در پایگاه اطلاعاتی مدلاین معلوم شد که تولیدات علمی ایران در ۳۲ کشور به چاپ رسیده است، ۱۷/۷ درصد از تولیدات علمی ایران در مجلات کشور آمریکا، ۱۶/۰۲ درصد در مجلات انگلستان و ۱۵/۶ درصد در مجلات کشور تایلند چاپ شده‌اند. در رابطه با مشارکت سایر کشورهای جهان در تولید اطلاعات در زمینه

شده در ایران اختصاص یافته که این کلیدواژه‌ها موضوع اصلی بحث مقاله یا مدرک را تعیین می‌کنند. به طور میانگین به هر مدرک تعداد Mesh Major Topic ۱/۵ اختصاص داده شده است که در میان کلیدواژه‌های Mesh Major Topic مورد بررسی، کلیدواژه‌های genetics, epidemiology, pathology به ترتیب با اختصاص تعداد ۱۱۰، ۸۹، ۷۱ مدرک در مقایسه با سایر کلیدواژه‌های Mesh Major Topic از بیش‌ترین فراوانی برخوردار بودند و در تعیین زمینه موضوعی در زمینه سرطان دستگاه گوارش در پایگاه اطلاعاتی Scopus، پزشکی، ژنیک و زیست‌شناسی ملکولی و داروسازی بیش‌ترین سهم را داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که میزان تولیدات علمی پژوهشگران و محققان ایرانی در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در طی سال‌های مورد بررسی در پایگاه‌های اطلاعاتی Medline و Scopus با اندکی نوسان سیر صعودی داشته است. نتایج این تحقیق همسو با مطالعات «شاه خدابنده» و «چخماچی» [۱۴، ۲۳] درباره وضعیت کلی تولیدات علمی کشور در زمینه‌های موضوعی مختلف در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی در چند سال اخیر، و نیز یافته‌های تحقیق حاضر با یافته‌های پژوهش بیگلو که در آن تولیدات علمی ۴۰ ساله کل دنیا سنجیده شده بود [۲۴]، همخوانی دارد که همگی نشان‌دهنده افزایش فعالیت علمی محققان ایرانی در عرصه بین‌المللی می‌باشند. شاید بتوان این رشد مداوم را ناشی از پیشرفت تکنولوژی، دستیابی به پایگاه‌های اطلاعاتی بیش‌تر، تجهیز بیمارستان‌ها و مراکز درمانی و با افزایش شیوع بیماری در سال‌های اخیر به دلایلی نظیر (تغییر هرم سنی جمعیت به عنوان اصلی‌ترین عامل و تغییر الگوی زندگی، تغذیه نامناسب، آلودگی‌های محیطی و شغلی به عنوان عوامل کمک‌کننده) در نظر گرفت.

از لحاظ میزان تولیدات علمی، در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در پایگاه اطلاعاتی Scopus، ایران در رتبه

۳۱ جهانی و در پایگاه اطلاعاتی Medline، در رتبه ۳۰ جهانی و در میان کشورهای آسیایی در جایگاه دهم بعد از کشورهای ژاپن، چین، تایوان، کره جنوبی، هند، هنگ کنگ، ترکیه، رژیم اشغالگر قدس و سنگاپور قرار دارد. هم‌چنین از لحاظ تعداد تولیدات علمی در میان کشورهای خاورمیانه در رتبه سوم قرار دارد. این نشان می‌دهد محققان ایرانی تلاش می‌کنند تا به افق‌های در نظر گرفته شده در سند چشم‌انداز بیست ساله کشور دست یابند. زیرا مطابق با این سند، ایران باید از نظر تولید علم در رتبه یک خاورمیانه قرار گیرد [۲۵] بخش قابل توجهی از تولیدات علمی در حوزه موضوعی سرطان دستگاه گوارش، توسط پژوهشگران و متخصصان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشورمان منتشر شده است در پایگاه اطلاعاتی Scopus دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران و دانشگاه علوم پزشکی شیراز به ترتیب با تولید ۳۵/۱۷، ۱۶/۱۳، ۷/۳۳ درصد بیش از ۵۰ درصد از تولیدات علمی و در پایگاه اطلاعاتی Medline دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی شیراز به ترتیب با تولید ۱۵/۱۷، ۶/۲۰، ۴/۴۹ درصد بیش از ۲۵ درصد از تولیدات علمی در این زمینه موضوعی را به خود اختصاص داده‌اند. که با نتایج تحقیق عصاره و معرفت که «مشارکت پژوهشگران ایرانی در تولید علم جهانی در Medline» را مورد بررسی قرار داده بودند و در مطالعه‌ی آن‌ها علوم پزشکی تهران، علوم پزشکی شیراز و علوم پزشکی شهید بهشتی فعال‌ترین مؤسسات در زمینه‌ی تولید اطلاعات علمی در پایگاه Medline تشخیص داده شدند، مطابقت دارد. [۲۶] بر طبق نتایج تحقیق حاضر در میان اسامی پرکارترین محققان ایرانی، رضا ملک‌زاده و محمدرضا زالی در تولید اطلاعات در زمینه سرطان دستگاه گوارش در هر دو پایگاه اطلاعاتی Scopus و Medline در تحقیق «قوجازاده» نیز جزء پرکارترین محققان ایرانی در پایگاه Medline می‌باشند [۱۳]. بیش از هفتاد درصد محققان برتر در پایگاه اطلاعاتی Scopus و بیش از نود درصد از محققان برتر در پایگاه

اطلاعاتی Medline در تولید اطلاعات علمی در زمینه سرطان دستگاه گوارش متعلق به دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشند که به نظر می‌رسد به دلیل وجود مرکزی تخصصی در زمینه این بیماری (مرکز تحقیقات گوارش و کبد) باشد و نیز با توجه به بالا بودن نسبی شاخص H پژوهشگران و محققان پرکار در این زمینه موضوعی، به نظر می‌رسد بیش‌تر به مقالات این محققان استناد داده می‌شود. در میان مجلاتی که بیش‌ترین سهم را در انتشار مدارک ایرانی در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش داشته‌اند می‌توان به سه مجله Asian Archives of Pacific Journal of Cancer Prevention World Journal of Gastroenterology Iranian Medicine اشاره کرد که در پایگاه اطلاعاتی Scopus به ترتیب با ۴/۵۴، ۴/۲۲، ۱/۸۵ درصد و در پایگاه اطلاعاتی Medline به ترتیب با ۱۵/۳۸، ۷/۹۱، ۴/۷۰ درصد در رتبه‌های اول تا سوم قرار گرفتند. هم‌چنین این مجلات دارای Impact Factor 22/1 به بالا می‌باشند که می‌تواند بیانگر ارزش مقالات ایرانی و دقت محققان ایرانی در انتخاب ژورنال جهت انتشار تألیفاتشان باشد.

تحقیق حاضر این مزیت را داشته است که در دو پایگاه اطلاعاتی Scopus و Medline انجام شده است. پایگاه Medline به عنوان یکی از معتبرترین، در دسترس‌ترین و کاربردی‌ترین پایگاه‌های زیست پزشکی و پایگاه اطلاعاتی Scopus به دلیل شامل بودن طیف وسیعی از مجلات نسبت به پایگاه داده Medline برای گردآوری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت. از آن‌جا که تعداد زیادی از مقالات محققان در زمینه موضوعی سرطان دستگاه گوارش در مجلاتی منتشر می‌شوند که این مجلات در پایگاه Medline نمایه نمی‌شوند بنابراین با استفاده از پایگاه اطلاعاتی Scopus می‌توان به این محدودیت فایق آمد.

۲۰۰۲ به ۴۱۱ مدرک در سال ۲۰۱۲ و در پایگاه اطلاعاتی Medline از ۳ مدرک در سال ۲۰۰۲ به ۸۷ مدرک در سال ۲۰۱۲ رسیده است که به ترتیب نشان‌دهنده رشد ۳۷/۳۶ و ۲۹ برابری می‌باشد. از آن‌جایی که سرطان دستگاه گوارش جزو کشنده‌ترین سرطان‌ها در بین مردان و زنان ایرانی به حساب می‌آید و در حدود ۲۵ درصد از سرطان‌ها را بین سرطان‌های شایع کشور تشکیل می‌دهد و سالانه تعداد زیادی از هم‌وطنان ما از ابتلا به این بیماری فوت می‌کنند که انتظار می‌رود این تعداد در سال‌های آینده رو به افزایش باشد، و بالطبع این بیماری می‌تواند یکی از معضلات بالقوه سلامت کشور در سال‌های آینده نیز باشد و در حال حاضر نیز در ایران موضوع سرطان یکی از اولویت‌های پژوهشی است که در دانشگاه‌ها و سازمان‌ها لحاظ شده است؛ از این رو انجام پژوهش در رابطه با این بیماری برای ارتقای کیفیت پیشگیری، درمان‌های موثر و ارزان‌تر ضروری است. مطالعات علم‌سنجی در زمینه این بیماری می‌تواند تا حدودی وضعیت تولید اطلاعات علمی در کشور را محرز سازد تا صاحب‌نظران به راحتی بتوانند با مقایسه وضعیت خود با دیگران، تصمیم‌های بهتری در مورد صرف هزینه و زمان در شاخه‌های مختلف علم بگیرند و نقاط ضعف خویش را برطرف سازند و به پیشرفت بیش‌تری نایل آیند و با روند کنونی امید است ایران گام‌های بلندتری در این زمینه بردارد و جایگاه خود را در جهان ارتقاء بخشد.

محدودیت تحقیق: عدم استفاده از نام واحد و یکسان محققان و پژوهشگران در زمان ارسال تولیدات علمی خود به مجلات در پایگاه اطلاعاتی مدلاین.

تشکر و قدردانی

لازم به توضیح می‌باشد که این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد اینجانب سیده ثریا طباطبایی ابراهیمی می‌باشد.

میزان پژوهش‌های انجام شده در زمینه سرطان دستگاه گوارش در ایران در هر دو پایگاه اطلاعاتی Scopus و Medline در حال افزایش می‌باشد. به طوری که تعداد مدارک نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی Scopus از ۱۱ مدرک در سال

منابع

- 2000-2011]. *J Mazand Univ Med Sci* 2013; 23: 140-145 (Persian).
- [15] Humani C, Romani F. South American collaboration in scientific publications on leishmaniasis: biometric analysis in SCOPUS (2000-2011). *Rev Inst Med Trop Sao Paulo* 2014; 56: 381-390.
- [16] Gupta BM, Bala A. Parkinson's disease in India: An analysis of publications output during 2002-2011. *Int J Nutr Pharma Neurol*.2013;256-259.
- [17] Osareh F, Zareh F, Haj zeinolabedini M. From bibliometrics to webometrics. Tehran: Ketabdar; 2009; (Persian).
- [18] Biglu MH. Patent literature trends in Medline throughout 1965-2005. Fourth International conference on webometrics Informatics and scientometrics and Ninth Collnet Meeting; 2008;5:1-5.
- [19] Biglu MH, Chakhmachi N. A decade of scientific literature in the field of psychology in Iran in the web of science. *Mazand J Univ Med Sci* 2012; 22: 294-295 (Persian).
- [20] Burnham, JF (2006). HYPERLINK "www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1420322" "Scopus database: A review". *Biomedical Digital Libraries*. 3: 1.
- [21] García-Río F1, Serrano S, Dorgham A, Alvarez-Sala R, Ruiz Peña A, Pino JM, et al. A bibliometric evaluation of European Union research of the respiratory system from 1987-1998. *Eur Respir J* 2001; 17: 1175-1180.
- [22] Donald A.B. Lindberg. Internet Access to the National Library of Medicine. *Eff Clin Pract*. 2000;4:256-260
- [23] Biglu MH, Shahkhodabandeh S. [Publications on breast neoplasms in medline: a comparison between Iran and other middle east countries]. *Health Inform Management* 2012; 9: 119. (Persian).
- [24] Biglu MH. (2008) Scientometric study of patent literature in medicine. In: *Proceedings of WIS 2008, Berlin, Fourth International Conference on Webometrics, Informetrics and Scientometrics & Ninth COLLNET Meeting*.2008:1-5.
- [25] Sotodeh Asl N, Ghorbani R, Rashidy-Pour A. Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers. *Koomesh* 2014; 16. (Persian).
- [26] Osareh F, Marefat R. Collaboration of Iranian Researchers in Producing world science in Medline (medical and interdisciplinary fields). *Rahyaft quarterly* 2005;35:39-44.(Persian).
- [1] Center for disease control. National cancer registration report, 2008. Tehran: Ministry of health and medical education; 2012;8:52-58.(Persian).
- [2] Motlagh A, Yaraei N, Madfi AR, et al. Attitude of cancer patients toward diagnosis disclosure and their preference for clinical decision-making: A national survey. *Arch Iranian Med* 2014; 17: 232. (Persian).
- [3] Center for disease control. National cancer registration report;Tehran: Ministry of health and medical education; 2012;8:52-58;Persian.
- [4] Kim P. Cost of cancer care: the patient perspective. *J Clin Oncol* 2007; 25: 228-232.
- [5] Parsa N. Molecular and cellular basis of human cancer 2012; 2: 372. (Persian).
- [6] Malekzadeh R, Derakhshan MH, Malekzadeh Z. Gastric cancer in Iran: epidemiology and risk factors *Arch Iran Med* 2009; 12: 576-583.
- [7] Safaee Azadeh, Moghimi-Dehkordi Bijan, Fatemi Seyed Reza. Association of stomach cancer risk in individuals with family history of cancer. *Koomesh*. 2012; 13: 264-268. (Persian).
- [8] Mosavi-Jarrahi A, Mohagheghi MA. Epidemiology of esophageal cancer in the high-risk population of iran. *Asian Pac J Cancer Prev* 2006; 7: 375-380.
- [9] Sadjadi A, Malekzadeh R, Derakhshan MH, Sepehr A, Nourai M, Sotoudeh M, et al. Cancer occurrence in Ardabil: Results of a population-based Cancer registry from Iran. *Int J Cancer* 2003; 107: 113-118.
- [10] Rahimi F, Heidari M. Time trend analysis of stomach cancer incidence in the west of Iran. *J Health Dev* 2012; 1: 100-111. (Persian).
- [11] Naghavi M. Death report from 23 provinces in Iran. 1. Tehran: Ministry of health and medical education 2004;1:1-5.(Persian).
- [12] Hasanpoor Dehkordi A, Azari S. [Quality of life and related factor in cancer patients]. *Behbood* 2006; 10: 110-119. (Persian).
- [13] Ghojzadeh M. Knowledge production status of Iranian researchers in the gastric cancer area: based on the medline database. *Asian Pac J Cancer Prev* 2014; 15: 5083-5088.
- [14] Biglu MH, Shahmohammadi G. [Exploration of Iranian Scientific Productions on Biomarkers in Medline

Review Article

Gastrointestinal cancers in Iran: Iranian scientists approach to gastrointestinal cancers researches in international databases

Mohammad-Hossein Biglu (Ph.D), Soraya tabatabaei (M.A)*

Library and Information Science Department, Management and Informatics School, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

(Received: 27 Jul 2015; Accepted: 28 Sep 2016)

Introduction: Gastrointestinal (GI) cancer is one of the most common and fatal type of cancers and it is responsible for about half of mortalities from cancer (44.4%) in Iran. The purpose of the study was to evaluate scientific output of Iran in the matter of gastrointestinal cancer in selected international databases (Scopus, Medline). Regarding the considerable prevalence of GI cancers in Iran and the world and its impact on patients and society the necessity toward scientific investigations seems to be highlighted.

Materials and Methods: A cross - sectional descriptive survey was conducted using Scientometrics criteria. Data were collected from two Medline and Scopus databases as search ground. To extract data from the advanced search link in Scopus database, the researcher made searching strategy designed to include all of "GI cancer-related" keywords was used. Keywords included 17 terms combined with 9 keywords about malignancy, tumor and cancer. Ultimately, we formed 153 different keywords. The search strategy in Medline database was designed based on Medical Subject headings (MeSH) via a subject specialist (medical specialist) help.

Results: analyzed data showed that 1826 documents in terms of GI cancer written by Iranian researchers were indexed in Scopus and 468 in Medline databases. Regarding the subject matter, Iran's ranking was 30 in the Scopus, 31 in Medline, 10 within Asian countries, and 3 in Middle-east. Tehran University of Medical Sciences with production of 35.17 percent of documents in Scopus database and 27.35 percent of documents in the Medline database was identified as most active centers in this field .In both of these databases, "Asian Pacific Journal of Cancer Prevention" includes most Iranian documents in this field.

Conclusion: The study suggested a linear increase of scientific production in the field of GI cancers during the studied period in both databases. However, there is still a significant gap between Iran's scientific output indexed in the field and the growing number of GI cancers in the community. Therefore, the policymakers should pay more attention to improving the research activities in the field of GI.

Keywords: Biomedical Research, Bibliographic Databases, Bibliometrics, Gastrointestinal Neoplasms,

* Corresponding author. Tel: +98 9367156581

Tabatabaie.s92@gmail.com